

מעבר לקיום יומיומי, עומדים הרעיון והיוזמה ולא דווקא הממון - ובהם הייתי לוקה. לא שאפשר היה ללא אמצעים להתחיל משהו, אבל לא ידענו בכלל מה באפשרותנו לעשות בנהרייה, אלא לעמוד בתור לעבודה מקרית. כדי לעשות צעד כלשהו החלטתי לקחת שיעורי נהיגה על משאית.

מצאתי בית ספר לנהיגה במרכז הכרמל בחיפה. הכרמל המרכזי ואחוזתו היו אז בפיתוח ומעט מאוד רחובות היו סלולים. למורי הנהיגה היה מותר לנסוע רק למעלה, ברחובות הצדדיים ואילו המבחן התקיים למטה בסמטאות העיר התחתית, שהייתה ברובה ערבית. הבוחנים היו שוטרים אנגלים, שציפו לשוחד - כך לפחות הייתה השמועה. הסיכוי לעבור את מבחן הנהיגה בפעם הראשונה היו אפסיים, אם ניסיוןך בנהיגה התבסס על מספר קטן של שיעורי נהיגה. בתי הספר נהגו להגיש את תלמידיהם למבחן אחרי חמישה-ששה שיעורים בלבד. זה הגדיל את הכנסתם: הם הרוויחו גם על רכב המבחן. המבחן שלי עבר כהרף עין: בצומת סואן, אי שם בעיר התחתית, לא הצלחתי להכניס הילוך לתיבת ההילוכים הבלויה והמנוע כבה. הבוחן תפס את ההגה ובמשך זקות גם הוא לא הצליח להכניס הילוך וגם לא להתניע. הוא קילל את בית הספר ששולח למבחן תלמידים מפגרים בשכלם, את הרכב הרעוע, את מר גורלו הוא ואת העולם כולו. בחזרה למשרד הרישוי, מול "דגון" של היום. חיבר מגילה ארסית על כושר הנהיגה שלי בליווי איום נסתר, פן אעיז לחצות את מפתן הרישוי בזמן הקרוב.

ניסיון ראשון זה של יוזמה פרטית לא עודדני להמשיך בשיעורי הנהיגה, גם לא היה הכסף לכך. בינתיים המציאו לעצמם יהודים רבים שיטה זולה יותר להשגת רישיון נהיגה: התגייסו לחיל התובלה הבריטי. את הנהיגה למדו בשיטת "קפוץ למים ושחה". ברפיח הושיבו אותם ליד הגה המשאית ובהגיעם לקהיר ידעו לנהוג. במדבר סיני לא יכלו לסכן הרבה. זול כשהיה - לא נראה לי המחיר. מה גם, שנני נכנסה להריון. מעתה קיומנו דרש קביעות מסויימת; לא היה לנו ברור, כיצד להשיגה בנהרייה.

במשך השנה לא נותק הקשר לחברי "מחר", שלא פעם באו לבקרנו, ללא הודעה מוקדמת עם לינה על הרצפה בחדרנו היחיד. חברים רבים מקבוץ "מחר" עבדו כעובדי חוץ במשקים הגדולים של הקבוץ המאוחד. קבוצת חברים, יוצאי הגרעין ההולנדי ב"מחר", עבדו זה חודשים בבית החרושת לשימורים של משק אשדות יעקב שבעמק הירדן. במיוחד זאב מינצר ויורם לוינסון, תפסו לעצמם מקום קבע בבית החרושת. הם הכירו את כל החברים הותיקים במשק והיו מלאי התלהבות והתפעלות מהרמה החברתית והתרבותית של המשק. הם רמזו לנו, שמא נשקול הצטרפות. אני עצמי לא התלהבתי מהרעיון - התרגלתי לא רע לדי האמות שלי דלות כשהיו, ובמצבנו הכלכלי לעבור לקבוץ, ועוד למשק גדול ומבוסס, נראה היה לי כחיפוש מקלט. נני ראתה זאת אחרת. היא לא זנחה את רעיון הקבוץ, ואם נכשלנו ב"מחר", למה לא להצטרף למקום אחר? לא היו באמתחתי הצעות אחרות מבטיחות יותר. וכך אשדות הייתה שווה נסיעה בכל מקרה. קיבלתי, אפוא, את ההזמנה, לבלות את חג ו במאי במשק אשדות יעקב, עם חברי קב" "מחר".

חגיגות ו במאי במושבות ובערים התנהלו בדרך כלל בסגנון אירופאי - הפגנת אחדות מעמד הפועלים בתהלוכות וכנסים ונאומים ולעתים גם התנגשויות אלימות עם הקומוניסטים ופלגים קיצוניים אחרים משמאל ומימין. משקי הקבוצים הגדולים בעמקים ידעו להפוך את היום לחגיגה לאומית גדולה. פחות תהלוכות, אך התכנסויות במקומות מפגש אזוריים (שעם השנים היו לאמפיתיאטרונים של המועצות האזוריות). לא רק נאמו שם; היו גם הופעות של מקהלות וקבוצות ילדים של משקים מהזרמים השונים, שבצביונם הפוליטי אמנם היו מנוגדים, אך כבר מזמן זנחו את הסיסמה: "עם הפועל הערבי נגד הקפיטליסט היהודי" פשוט - לא זה ולא זה היו שם.

אשדות יעקב היה מקום מרשים, עם גינות נוי ודשאים רחבי ידיים. היו שם כ-400-500 חברים/ות, ילדים רבים ועובדי חוץ רבים - כולם במסגרת סדר הירארכי שהתקבל על כולם כמובן מעליו. התקבלתי שם ע"י יורם וזאב ועשיתי הכרה עם זוג יוצאי גרמניה, קצת מבוגרים מאתנו, אתם יורם הספיק להתיידד בתקופת שהותו באשדות. שם הזוג היה מרים ורפאל קליינשמידט. רפאל, מהיותר ותיקים במשק, חזר